

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 listopada 2016 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł. P. Terenowa w Z. odmówił T. B. zmiany wysokości emerytury rolniczej poprzez wyłączenie okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu od 1 maja 1994 r. do 16 września 1996 r. na podstawie art.9, art.20, art.6, art.52 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. W uzasadnieniu wskazano, że w dniu 28 stycznia 2016 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę rolniczą, na podstawie którego decyzją z dnia 1 kwietnia 2016 r. przyznano mu prawo do emerytury, do której zaliczono wskazane przez niego okresy podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu oraz okresy zaliczane do okresów ubezpieczenia emerytalno-rentowego, a następnie - dopiero po uprawomocnieniu się decyzji przyznającej emeryturę rolniczą w dniu 28 października 2016 r. złożył wniosek o wyłączenie okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 maja 1994 r. do 16 września 1996 r. /decyzja – k. 68 akt KRUS, sprostowanie – k. 69 akt KRUS/.

W dniu 7 grudnia 2016 r. T. B. odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i wyłączenie wnioskowanego okresu. Na uzasadnienie swego stanowiska wskazał, że zmiana zaskarżonej decyzji wpłynie na zmianę decyzji z dnia 1 kwietnia 2016 r. o przyznaniu mu prawa do emerytury rolniczej. W uzasadnieniu wyjaśnił, że decyzją ZUS wydaną we wrześniu 2016 r. odmówiono mu prawa do emerytury wobec niewykazania wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych. Jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazał art. 155 k.p.a. dający możliwość organowi administracji publicznej wzruszenia decyzji ostatecznej, na mocy której strona nabyła prawo, za zgodą strony jeżeli przepisy szczególne się temu nie sprzeciwiają i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony. Podniósł też, że KRUS nie udzielił ZUS odpowiedzi na pismo z dnia 25 lutego 2016 r. w ustawowym terminie 2 tygodni co spowodowało niezaliczenie spornego okresu przez ZUS i uprawomocnienie się zaskarżonej decyzji /odwołanie – k. 2-3 odw./.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości, podtrzymując stanowisko jak w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazał, że brak podstaw prawnych do wznowienia postępowania zakończoną prawomocną decyzją i wyeliminowania z obrotu prawnego prawomocnej decyzji KRUS o przyznaniu prawa do emerytury. Wyjaśnił, że prawo do świadczeń z ubezpieczenia lub ich wysokość ustala się ponownie, na wniosek osoby zainteresowanej albo z urzędu, jeżeli w decyzji zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawnione nowe okoliczności, mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość /odpowiedź na odwołanie – k. 5-6/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca T. B. urodził się (...) /bezsporne, a nadto wniosek – k. 1-1 odw. akt KRUS/.

Od dnia 1 stycznia 2016 r. wnioskodawca jest uprawniony do renty rodzinnej /bezsporne, pismo – k. 34 akt KRUS/

W dniu 28 stycznia 2016 r. odwołujący złożył w KRUS wniosek o wcześniejszą emeryturę rolniczą /niesporne, a nadto: wniosek - k. 1 – 1 odw. akt KRUS/.

W załączonym do powyższego wniosku o emeryturę kwestionariuszu dotyczącym okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia wnioskodawca podał, że w okresach:

- od 7 listopada 1977 r. do nadal wykonywał pracę we własnym gospodarstwie rolnym,

- od 1 lipca 1973 r. do 30 kwietnia 1994 r. pracował w Spółdzielni Produkcji i Usług Rolnych w K., załączając na potwierdzenie tego stosowne dokumenty tj. świadectwo pracy, akty notarialny – umowy sprzedaży, darowizny i przekazania gospodarstwa rolnego, umowy dzierżawy ziemi z dnia 2 stycznia 2016 r. /kwestionariusz- k. 6 akt KRUS, świadectwo pracy – k. 7-7 odw. akt KRUS, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych – k. 8 akt KRUS,

akty notarialne – k. 9- 23 odw. akt KRUS, decyzja w sprawie ustalenia wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego na 2015 rok k. 24 – 24 odw. akt ZUS, umowa dzierżawy ziemi – k. 25 akt KRUS/.

W dniu 17 lutego 2016 r. wnioskodawca przedłożył w KRUS umowę dzierżawy ziemi z dnia 1 lutego 2016 r. /umowa dzierżawy ziemi – k. 28 akt ZUS, aneks do umowy – k. 31 akt ZUS, oświadczenie do umowy – k. 35 akt KRUS/

W dniu 29 lutego 2016r. do KRUS wpłynęło pismo z ZUS zawierające pytanie czy wnioskodawcy przyznano prawo do emerytury oraz jakie okresy zostały uwzględnione /wniosek o udostępnienie danych k. 33 akt KRUS/

W odpowiedzi na powyższe pismo, pismem z dnia 10 marca 2016 r. KRUS poinformowała ZUS o tym, że sprawa z wniosku wnioskodawcy o przyznanie emerytury rolniczej jest w toku /pismo k. 34 akt KRUS/

Prawomocną decyzją z dnia 1 kwietnia 2016 r. Prezes KRUS przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury rolniczej wcześniejszej od dnia 15 lutego 2016 r. tj. po spełnieniu wszystkich ustawowych przesłanek (rejestracja umowy dzierżawy zawartej w dniu 1 lutego 2016 r. - k. 28). Ustalając prawo do świadczenia Prezes KRUS uwzględnił okresy: od 7 listopada 1977 r. do 31 grudnia 1982 r., od 1 czerwca 1982 r. do 31 grudnia 1982 r., 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1988 r., od 1 maja 1994 r. do 9 lutego 2016 r. /decyzja – k. 44-46 akt ZUS, raport ustalenia uprawnień do świadczenia – k. 43 akt ZUS, pismo k. 63 akt KRUS/

Powyższa decyzja została wnioskodawcy doręczona w dniu 7 kwietnia 2016 r. Wnioskodawca nie złożył od niej odwołania do Sądu. Ubezpieczony nie miał zamiaru złożenia środka zaskarżenia od tej decyzji /niesporne/

Ponieważ T. B. był jednocześnie uprawniony do renty rodzinnej przyznanej przez KRUS po zmarłej małżonce, decyzją z dnia 4 kwietnia 2016r. Prezes KRUS zawiesił wypłatę przyznanej emerytury jako świadczenia mniej korzystnego kwotowo. /decyzja – k. 47-47 odw. akt KRUS/

Kolejną decyzją ZUS z dnia 4 kwietnia 2016 r. Prezes KRUS odmówił prawa do wypłaty świadczeń w zbiegu tj. emerytury rolniczej i renty rodzinnej /decyzja – k. 47-47 odw. akt KRUS/

Pismem z dnia 4 kwietnia 2016 r. KRUS poinformowała ZUS o przyznaniu wnioskodawcy prawa do emerytury oraz zawieszeniu jej wypłaty. /pismo k. 49 akt KRUS/

Pismem z dnia 25 kwietnia 2016 r. złożonym w dniu 27 kwietnia 2016r. T. B. wystąpił z wnioskiem o zawieszenie wypłaty renty rodzinnej i podjęcie wypłaty emerytury bowiem ubiega się o prawo do emerytury z ZUS i jego zamiarem jest uzyskanie prawa do dwóch świadczeń emerytalnych z ZUS i KRUS. /pismo z kopertą k. 50 akt KRUS/

Prawomocną decyzją z dnia 11 maja 2016 r. po rozpatrzeniu powyższego wniosku Prezes KRUS podjął wypłatę emerytury od dnia 1 maja 2016r., której wnioskodawca nie kwestionował. /decyzja – k. 52-54 akt ZUS, raport ustalenia uprawnień do świadczenia – k. 51akt KRUS/

Kolejną decyzją z dnia 11 maja 2016 r. po rozpatrzeniu powyższego wniosku Prezes KRUS odmówił prawa do wypłaty świadczeń w zbiegu tj. emerytury rolniczej i renty rodzinnej. /decyzja – k. 55-55 odw. akt KRUS/

W związku z podjęciem wypłaty emerytury rolniczej decyzją z dnia 11 maja 2016 r. Prezes KRUS zawiesił wypłatę przyznanej wnioskodawcy emerytury. /decyzja – k. 56-56 odw. akt KRUS/

W dniach 20 maja 2016 r. i 5 września 2016 r. w nawiązaniu do pisma z dnia 25 lutego 2016 r. do KRUS wpłynęło pismo z ZUS zawierające pytanie czy wnioskodawcy przyznano prawo do emerytury oraz jakie okresy zostały uwzględnione. Odpowiedzi na powyższe pismo udzielono w dniu 12 września 2016r., informując, że przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej nie zostały zaliczone okresy zatrudnienia (ubezpieczenia). /pisma z kopertą k. 57, 60 – 62 akt KRUS, pismo – k. 63 akt KRUS/

Decyzją z dnia 4 października 2016r. Prezes KRUS zawiesił wypłatę przyznanej emerytury jako świadczenia mniej korzystniejszego kwotowo /decyzja – k. 65-65 odw. akt KRUS/

Decyzją z dnia 24 października 2016 r. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 18 lutego 2016 r. i przedłożeniu dodatkowych dokumentów ZUS odmówił wnioskodawcy w dniu 13 października 2016 r. prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na brak co najmniej 25 letniego stażu pracy. /decyzja k. 67 akt KRUS/

W dniu 28 października 2016r. T. B. złożył wniosek o ponowne ustalenie mu prawa do emerytury z pominięciem okresu ubezpieczenia rolniczego od 1 maja 1994 r. do 16 września 1996 r., wskazując że Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 24 października 2016 r. odmówił prawa do emerytury /wniosek – k. 66 akt KRUS/

T. B. podlegał ubezpieczeniu rolniczemu: od 1 czerwca 1982 r. do 31 grudnia 1982 r., od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1988 r., od 1 maja 1994 r. do 30 września 2008 r., od 1 października 2008 r. do 29 lutego 2016 r. Natomiast w okresie od 1 czerwca 1982 r. do 31 grudnia 1984 r. wnioskodawca był zwolniony z opłacania składek /zaświadczenie – k. 36 – 42 akt KRUS/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie w postaci dokumentów zawartych w załączonych aktach emerytalnych wnioskodawcy oraz w aktach sprawy, które nie były kwestionowane w toku postępowania sądowego przez żadną ze stron, Sąd zaś nie znalazł żadnych podstaw by podważyć ich wartość dowodową z urzędu, a zatem stanowią w pełni wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych, odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20 grudnia 1990 roku (Dz. U. z 2016 r. poz. 227 ze zm.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

1)osiągnął wiek emerytalny określony w ust. 1a i 1b (wiek emerytalny odwołującego urodzonego w dniu (...) wynosi 67 lat);

2)podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

Ust. 2 art. 19 cytowanej ustawy stanowi, że emerytura rolnicza przysługuje także ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną;

2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat;

3) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Z kolei art. 20 ust. 1 i 3 przywołanej ustawy stanowi, iż do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

1. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;

2. prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;

3. od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku (art. 20 ust 3).

W myśl natomiast art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a ponadto do przyznawania świadczeń z ubezpieczenia i do ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy regulujące przyznawanie i wypłatę odpowiednich świadczeń przysługujących pracownikom i członkom ich rodzin.

Według treści art. 116 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych postępowanie w sprawach świadczeń wszczynają się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej. W myśl ust. 2 tego przepisu wniosek o emeryturę lub rentę może być wycofany, jednakże nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji. W razie wycofania wniosku postępowanie w sprawie świadczeń podlega umorzeniu.

Z kolei z brzmienia art. 44 ust. 1 tej ustawy wynika, że prawo do świadczeń z ubezpieczenia ustala się na wniosek osoby zainteresowanej albo innej osoby mającej interes prawny w ustaleniu tego prawa. Ust. 2 stanowi, że prawo do świadczeń z ubezpieczenia lub ich wysokość ustala się ponownie na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu na zasadach określonych w przepisach emerytalnych.

Na mocy art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organu rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

W realiach niniejszej sprawy wskazać należy, iż w obrocie prawnym funkcjonuje prawomocna decyzja Prezesa KRUS z dnia 1 kwietnia 2016 r. przyznająca skarżącemu od dnia 15 lutego 2016 r. wcześniejszą emeryturę rolniczą tj. po spełnieniu wszystkich ustawowych przesłanek (rejestracja umowy dzierżawy zawartej w dniu 1 lutego 2016 r. - k. 28) z uwzględnieniem okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 maja 1994 r. do 16 września 1996 r.

W sprawie należało udzielić zatem również odpowiedzi na pytanie, czy ubezpieczony, który w pierw podjął określone działania i uzyskał prawo do emerytury z ubezpieczenia rolniczego, a następnie decyzją z dnia 24 października 2016 r. odmówiono mu prawa do wcześniejszej emerytury z ubezpieczenia pracowniczego z uwagi na brak co najmniej 25 letniego stażu pracy i brak możliwości uzupełnienia okresami ubezpieczenia rolniczego zaliczonymi przy ustaleniu prawa do emerytury, może następnie zmienić tę sytuację, w ten sposób, że uzyska emeryturę z ubezpieczenia społecznego pracowniczego, jednakże również z koniecznością uzupełnienia ubezpieczeniem rolniczym brakującym do emerytury pracowniczej okresu ubezpieczenia.

Odpowiedź jest negatywna i wynika bezpośrednio z art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i z art. 10 ust. 3 ustawy o rentach i emerytach z FUS.

Chodzi tu o systemowe rozwiązanie normatywne, które nie mogą być oceniane jako ograniczenie praw ubezpieczonego, tylko przez pryzmat indywidualnej wysokości świadczenia w konkretnym przypadku. Odnosząc się do argumentacji skarżącego należy podkreślić, że nie może być uznane za niekorzystne takie rozwiązanie, które w samym założeniu uwzględnia interes ubezpieczonego. Odnosi się ono bowiem do sytuacji, gdy ma on staż niewystarczający do uzyskania emerytury w danym systemie, jednakże ma możliwość uzyskania świadczenia przez doliczenie stażu ubezpieczenia z drugiego systemu. Rozwiązanie to kierowane jest podmiotowo do ubezpieczonego, który sam decyduje czy z niego skorzysta. W sytuacji braku stażu emerytalnego nie nabywa bowiem prawa do emerytury w żadnym systemie. Kwestionowane rozwiązanie prawne pozostawia więc woli ubezpieczonego, który system do uzyskania świadczenia emerytalnego wybierze. Nie jest pozbawiony możliwości oceny skutków takiego wyboru, jako że w pełni możliwe jest uprzednie hipotetyczne wyliczenie wysokości świadczeń w poszczególnych systemach. Wybór ubezpieczonego decyduje jednak o dalszych konsekwencjach.

Z uwagi na fakt, iż odwołujący się w dniu 28 stycznia 2016 r. złożył wniosek o emeryturę rolniczą, na podstawie którego decyzją z dnia 1 kwietnia 2016 r. przyznano mu prawo do emerytury, do której zaliczono wskazane przez

niego okresy podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu oraz okresy zaliczane do okresów ubezpieczenia emerytalno-rentowego, a następnie w dniu 28 października 2016 r. złożył wniosek o wyłączenie okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 maja 1994 r. do 16 września 1996 r., a zatem dopiero po uprawomocnieniu się decyzji przyznającej emeryturę rolniczą, organ rentowy w świetle powołanych przepisów nie miał prawnej możliwości wyłączenia wskazanego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przy ustalaniu prawa do emerytury jak i jej wysokości.

Wobec powyższego brak było w przedmiotowej sprawie także podstaw do wznowienia postępowania. Jak bowiem ustalono T. B. we wniosku z dnia 28 października 2016 roku domagając się ponownego przeliczenia świadczenia, ani też w trakcie postępowania sądowego, nie przedłożył żadnych nowych dowodów i nie ujawnił okoliczności, o których mowa

w analizowanym art.114 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, które miałyby wpływ na wysokość obecnie pobieranego przez niego świadczenia. Z kolei powoływany przez wnioskodawcę art. 155 k.p.a. odnosi się jedynie do możliwości wzruszenia przez organ rentowy decyzji ostatecznej, na mocy której strona nabyła prawo, jedynie za zgodą strony, a nie na jej wniosek a zatem nie może mieć zastosowania w sprawie niniejszej.

Konkludując stwierdzić należy, że iż okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 maja 1994 roku do 16 września 1996 roku, którego doliczenia do stażu domaga się odwołujący, został zaliczony przez organ rentowy jako okres składkowy, prawomocną decyzją przyznającą T. B. emeryturę rolniczą z dnia 1 kwietnia 2016 roku.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak sentencji.

K.P.